

der, f.eks. gled Kristeligt Folkeparti jo ud i en periode i 1990'erne, har fået et comeback, og det betyder selvfølgelig, at de ikke er afgået ved nogen fysisk død.

Men alligevel er der tale om en kvælning i valgkampen på den måde, at de små partier ikke har en chance for at deltage i reklamebrølet i slutfasen, og så er de altså klemte ud af debatten, hvis hr. Kaalund bedre kan lide det udtryk.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Gitte Seeberg):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Forretningsordenen. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 175: Forslag til lov om ophævelse af 100 love og retsforskrifter. (Ophævelse af mere end 100 love og retsforskrifter, der er forældede og uden retlig nødvendighed).

Af Kim Behnke (UP), Thorkild B. Fransaard (UP) og Kirsten Jacobsen (UP).
(Fremsat 28/2 2001).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Frank Jensen):

Lovforslaget er som bekendt i meget vidt omfang en genfremsættelse af lovforslag nr. L 219, som blev fremsat sidste år af Frihed 2000's medlemmer, men som ikke nåede at blive færdigbehandlet.

Med lovforslaget lægger forslagsstillerne op til en formel ophævelse af en lang række forskellige retsforskrifter. Begrundelsen er, at det drejer sig om retsforskrifter, som er uden juridisk relevans, eller som kan ophæves, fordi deres indhold er opfyldt.

Ifølge forslagsstillerne bør sådanne love og regler udtrykkeligt ophæves, fordi de er med til at mindske overblikket over det samlede danske regelkompleks, og fordi forældede og overflødige regler medvirker til at reducere borgernes respekt for lovgivningen.

Forslagsstillerne har også henvist til, at de pågældende regler i helt særlige tilfælde vil kunne være udslagsgivende i en konkret retstvist, hvilket forslagsstillerne ikke mener er hensigtsmæssigt.

Under førstebehandlingen af lovforslag nr. L 219 sidste år roste jeg Frihed 2000 for deres initiativ og for det store stykke arbejde, der lå bag forslaget. Og jeg vil da også gerne rose forslagsstillerne i dag, fordi de ikke bare har genfremsat det gamle lovforslag i uændret form.

Det fremgår af lovforslaget, at forslagsstillerne har foretaget en grundig gennemgang af de kommentarer, der er fremkommet til lovforslag nr. L 219, bl.a. i forbindelse med Justitsministeriets besvarelser af spørgsmålene fra Retsudvalget. Der er således ingen tvivl om, at der ligger et stort stykke arbejde bag det lovforslag, der nu er fremsat.

Noget andet er, om man så er enig i de kriterier, som forslagsstillerne opstiller som begrundelse for at ophæve de mange forskellige retsforskrifter. Og det er her, at regeringens og forslagsstillerne veje begynder at skilles.

Lovforslaget omfatter ligesom lovforslag nr. L 219 en række love, som må antages at have udtømt deres formål. Det gælder f.eks. de mange love om anlæg af jernbanestrækninger og broforbindelser og veje samt love om afholdelse af folkeafstemninger, som altså foreslås ophævet.

Jeg har tidligere givet udtryk for, at den retsopfattelse af ophævelse af anlægslove m.v., der fremgår af lovforslaget, forudsætter, at der tillige foretages en gennemgang af det samlede danske regelkompleks for at afklare, om der er andre retsforskrifter, som ikke er medtaget i lovforslaget, men som vil skulle ophæves ud fra de samme argumenter, som fremgår af lovforslaget. Det er med andre ord min opfattelse, at der i givet fald bør ske ophævelse af alle love af den type, der har udtømt deres formål, og ikke kun nogle tilfældigt udvalgte love.

Jeg kan se af bemærkningerne til lovforslaget, at forslagsstillerne har taget dette synspunkt til sig. De har derfor foretaget en udførlig beregning af, hvor lang tid det vil tage at gennemgå samtlige bind af Lovtidende fra 1871 til og med

år 2000 og finde frem til samtlige anlægslove m.v. samt vurdere, om de pågældende love bør ophæves. Efter forslagsstillernes opfattelse vil der skulle bruges 20-40 arbejdsdage på dette foretagende.

Nu mener jeg for det første, at forslagsstillernes beregning beror på en noget forenklet fremstilling af forholdene, men lad nu det ligge.

Mere grundlæggende mener jeg, som det også er fremgået af Justitsministeriets svar på Retsudvalgets spørgsmål vedrørende L 219, at en sådan ophævelse ikke er nødvendig, og at der ikke er tradition for, at man udtrykkelig ophæver sådanne retspåskrifter ved lov.

Jeg mener heller ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at indføre en praksis, hvorefter denne type af love fremover formelt skal ophæves af Folketinget. Jeg skal i den forbindelse pege på, at en sådan praksis vil medføre en ikke ubetydelig merbelastning af Folketinget, idet Tinget oven i den store mængde af lovforslag, som allerede i dag passerer og behandles her i Tinget, fremover tillige vil skulle behandle og vedtage en lang række lovforslag, som alene ophæver en eller flere love.

Jeg vil også gerne fremhæve, at en vedtagelse af det foreliggende lovforslag kun i yderst begrænset omfang vil kunne bidrage til at gøre lovgivningen mere overskuelig for borgerne. Det er således kun en meget beskeden del af de forskrifter, der foreslås ophæves, som overhovedet kan have betydning for private borgere. Jeg vil derfor vove den påstand, at en vedtagelse af dette lovforslag ikke vil få nogen nævneværdig indflydelse på borgernes mulighed for at orientere sig om den lovgivning, der er relevant for deres hverdag.

Jeg deler ikke umiddelbart forslagsstillernes bekymring om, at det kan mindske borgernes respekt for lovgivningen, at ældre love, der har udtømt deres formål, eller som må anses for bortfaldet, ikke er formelt ophævet. Som jeg tidligere har givet udtryk for, finder jeg det langt vigtigere at rette indsatsen mod en forenkling af den eksisterende lovgivning på området, hvor der kan være et stort behov for at give klare og mere præcise regler i forhold til befolkningen.

Så selv om vi fra regeringens side naturligvis er enige med forslagsstillerne i, at det er vigtigt at sikre både regelforenkling og overskuelighed, så må vi fastholde, at den øvelse, der er lagt op til, ikke er problemfri og heller ikke påkrævet. Vi synes kort sagt, at kræfterne kan bruges bedre.

Af disse grunde kan regeringen ikke stemme for det fremsatte lovforslag.

Jeg vil dog gerne nævne, at Justitsministeriet i april måned sidste år anmodede alle ministerier om at være opmærksomme på, om der inden for de enkelte ministeriers område findes love og andre retsfor skrifter, som udtrykkelig bør ophæves. Justitsministeriet opfordrede i den forbindelse ministerierne til i forbindelse med udarbejdelsen af nye lovforslag, både forslag til nye hovedlove og ændringer af gældende love, at overveje, om det pågældende lovforslag giver anledning til at ændre retsfor skrifter, og at man bør fremsætte det i forbindelse med fremsættelse af nye lovforslag.

Jeg mener fortsat, at det vil være en langt bedre og betydelig mindre ressourcekrævende metode at få foretaget den nødvendige oprydning i de retsfor skrifter, som ikke længere er relevante, men som sagt er det jo en god anledning til endnu en gang at få trukket det synspunkt frem, og det er hermed gjort.

Sandy Brinck (S):

Dette lovforslag er et indslag i en serie ikke kun sådan historisk, hvor hver samling har sin udgave, men også i den forstand, at forslagsstillerne i denne samling har fremsat fire lovforslag med samme overordnede mål, hvor dette blot er det første.

Lad mig starte med at kvittere for det store stykke arbejde, forslagsstillerne har lagt i både dette og de øvrige forslag. Det har ganske givet taget meget tid.

Formålet er ifølge bemærkningerne at ophæve gamle love, som er udtømt og uden juridisk relevans. Det kan forekomme som dobbeltarbejde at ophæve love, som ingen juridisk relevans har.

Forslagsstillerne argumenterer videre med, at ophævelserne vil tynde ud i den danske lov-jungle. Her kan man spørge, om det over for borgerne har nogen betydning, idet det må være ganske få, om nogen, der i dagligdagen støder ind i Kong Frederik den Femtes Sø-Krigs-Artikels-Brev af 8. januar 1752.

Hertil skriver forslagsstillerne da også selv i bemærkningerne, at disse gamle bestemmelser er uden praktisk betydning i det moderne samfund, ligesom forslagsstillerne i bemærkningen til L 182, som vi senere skal behandle, erkender, at det har været svært overhovedet at finde frem til bestemmelserne.

I Socialdemokratiet har vi svært ved at se, at vi gør borgerne nogen som helst tjeneste ved at anvende ganske mange ressourcer på at ophæve love og bestemmelser, som allerede har udtømt deres funktion og dermed er juridisk irrelevante, og som ingen betydning har i et moderne samfund.

Vores mål er gennemskuelighed for borgerne og så lidt bøvl som muligt. For at nå de mål er lov kvaliteten i vores daglige arbejde langt mere vigtig end krøllede bogstaver fra 1800-tallet; det er jo de love, borgerne støder ind i i dagligdagen.

Her vil vi langt hellere lægge vore kræfter og langt hellere, at administrationen prioriterer deres kræfter. Havde vi uanede ressourcer her i salen og i ministerierne, kunne vi på en gang gennemgå det hele, men sådan er virkeligheden jo ikke.

Det, man derimod skal være opmærksom på, er love, som udtrykkelig bør ophæves for at undgå uklarhed. Dette gjorde justitsministeren sine kolleger ekstra opmærksom på, efter at vi i sidste samling havde et næsten enslydende lovforslag til behandling.

Socialdemokratiet finder, at ophævelse af udtømte love uden juridisk relevans er unødvendig brug af ressourcerne, som vi langt hellere vil anvende på gennemskuelighed, kvalitet og tilgængelighed i den lovgivning, vi laver i dag, og som er den, borgeren møder i sin hverdag, og på den baggrund kan Socialdemokratiet ikke støtte dette lovforslag.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg vil da godt tilslutte mig de tidligere talere, der har sagt, at det er et stort stykke arbejde, ihærdigt arbejde, der er udstillet, men det kommer jo til at lyde som en pæn begravelse, efterhånden som man kan se, at der ikke er noget flertal for forslaget.

Det er jo, som det har været sagt, en genfremsettelse. Jeg kan derfor henvise til, hvad jeg tidligere har sagt.

Man vil afskaffe love, som man mener ikke har juridisk relevans, eller hvor indholdet er udtømt, ud fra det synspunkt, at det ville lette borgerne, det ville gøre lovjunglen mere overskuelig at tynde ud og fjerne disse love.

Man kan altså ikke fjerne en lov uden at vedtage en ny lov, og derfor har det jo sine grænser med at få øje på lettelsen. Der vil jo altid være mulighed for, at man kan finde lovene. Det er jo nogle gange nødvendigt i det politiske arbejde,

retsarbejdet, at kunne gå baglæns for at forstå, hvad forudsætningen for, at loven senere blev ændret, var. Så det er ikke så let, som forslagsstilleren giver indtryk af.

Det er jo ikke sådan, at fordi man ophæver en lov, at den så forsvinder fra nethinden, og vi kan jo se af nogle af de konkrete svar, der er givet på ældgamle love, at der pludselig kan være en lille bitte retting, som borgeren netop kan støtte sin ret på. Og jeg er sikker på, at det i hvert fald ikke falder i hr. Kim Behnkes smag, hvis man pludselig fjerner rettigheder fra borgerne, som måske ikke har været anvendt nogle år, men som en borger så pludselig påberåber sig under en retssag, og hvor vi jo så af og til ser, at retterne siger: Jamen det kan vi ikke forkaste, for der er stadig væk den ret for borgerne. Det kan være ting, som der jo også nogle gange kan være vundet hævde på, men hvor man så også kan se en egentlig beskrivelse i reglerne.

Så jeg er meget enig i det, justitsministeren har sagt. Det er ikke så let, og den tidsplan, der er opgivet, vil jeg i hvert fald ikke kunne påtage mig med 30 års erfaring i den offentlige sektor og lovarbejde hver dag. Det ville være fuldkommen uforsvarligt; og det ville give nogle konsekvenser, som var værre, end at det stod der. Men det er nu en lille ting.

Når vi i Venstre altid har talt om afbureaukratisering og afregulering og forenkling, er det jo noget andet. Så er det jo af hensyn til borgerne, at de ikke skal pålægges så mange pligter, som vi gør via lovene i dag. Vi ønsker en forenklet og synlig retssikkerhed, der overføres, også fra særmyndigheder, til retsplejeloven, så borgeren har et sted, hvor han kan se, hvad hans rettigheder over for offentlige myndigheder er.

Vores form for afregulering er jo – man kan godt sige, at det er et ideologisk felttog, som vedrører den liberale grundholdning til forholdet mellem stat og borger. Det er noget helt andet.

Helt ærligt, sagt til hr. Kim Behnke, det er ærgerligt, men jeg tror, at det her medfører et større regelarbejde, end at der bliver tale om et saneringsarbejde.

Og så vil jeg sige, at det havde jo været sjovt at sidde og gennemgå nogle af dem i Retsudvalget, og derfor er det ærgerligt, at forslaget er blevet fremsat så sent i samlingen – det blev det også sidste år, som hr. Kim Behnke godt ved – at det i Retsudvalget er fuldkommen håbløst at bruge nogen tid på det, fordi der er så mange sager, som skal igennem.

Så jeg vil opfordre hr. Kim Behnke til, hvis ikke statsministeren har andre tanker, at fremsætte forslaget i starten af næste samling, og så kan vi i fællesskab prøve at gennemgå det.

Men vi kan altså ikke støtte forslaget, som det er.

Helge Adam Møller (KF):

Vi kan ikke støtte forslaget, sluttede Venstres ordfører. Det kan Det Konservative Folkeparti nok heller ikke. Men det skal jo ikke være nogen hemmelighed, at der er nogle lovforslag, der er anderledes, sjovere, mere underholdende og inspirerende for den sags skyld også at læse end andre, og det har lovforslag nr. L 175 bestemt været.

Og jeg synes ikke, at Frihed 2000 skal have utak for det kolossale arbejde, man har lagt i lovforslaget, tværtimod. Man konstaterer også i bemærkningerne, og det er i 8. afsnit, at man »ikke må betragte dette forslag som en klassisk politisk markering«.

Det gør nu ikke noget efter min opfattelse, for det er jo en god og en flot og en fornem markering, og det er i hvert fald en markering, som Det Konservative Folkeparti helt kan tilslutte sig, og alt, hvad vi kan gøre for at forenkle, for at afbureaukratisere, for at afskaffe overflødige regler, er et ønske, vi selvfølgelig helt kan tilslutte os.

Men vi har jo også bemærket, hvad justitsministeren sagde i sin tale her for lidt siden. Det var noget med, at nogle af de love og retsfor skrifter, der står nævnt i lovforslaget, ville det være forkert eller uhensigtsmæssigt at afskaffe. For andres vedkommende ville det være unødvendigt. I nogle tilfælde, og jeg forstår i ikke så få tilfælde, ville det være forbundet med nogle ganske, for ikke at sige meget, store ressourcemæssige omkostninger.

Ministeren nævnte også, at det ikke ville få nogen nævneværdig indflydelse på borgernes hverdag. Det er vel i virkeligheden det, som overordnet står tilbage, i hvert fald som en hovedoverskrift, når man har læst lovforslaget.

Hvis jeg bare kigger på side 1 og tager § 4 og § 6, vil jeg se, at de begge to har noget med militærvæsen, med forsvaret, at gøre. Nu har jeg været soldat i 38 år og formand for Forsvarsudvalget det sidste år, og på trods af at jeg har beskæftiget mig rimelig meget med det, så opdager jeg altså nu, at der eksisterer noget, der hedder Krigs-Rets Instruction ang. Krigen til Lands af

9. marts 1683, og den vil man godt have ophævet.

Jeg vil sige: Ja, lad os dog for guds skyld ophæve den. Men hvis det kræver en hel bunke arbejde og et nyt lovforslag osv., så vil jeg sige: Hvorfor skulle vi dog det? Når jeg, som har været i forsvaret hele mit liv, aldrig nogen sinde har opdaget, at den instruktion var der, hvorfor så det?

Det tilsvarende gælder § 6, hvor det er noget med, at Kong Frederik Femtes Sø-Krigs-Artikels-Brev af 8. januar 1752 ophæves. Nu har jeg været kampsvømmer og uddannet i Søværnets Frømandskorps. Jeg kender ikke den der søkrigsartikelserie, og mig bekendt findes der ikke en eneste flådeofficer, der aner noget om den. Den har altså ingen betydning.

Derfor synes jeg, at det er vigtigt, at vi under udvalgsbehandlingen, hvad enten det er før eller efter sommerferien, prøver på at finde ud af, om arbejdet med at afskaffe og forenkle i virkeligheden er mere bureaukratisk end at lade det blive stående, for så er det ikke hensigtsmæssigt.

Med disse ord vil vi alligevel gå ind i en konstruktiv og en positiv udvalgsbehandling.

Aage Frandsen (SF):

Når vi i Folketinget behandler genfremsættelser eller delvise genfremsættelser, så kan man måske nok somme tider have det sådan, at ens første reaktion er: Åh, nu igen! – specielt hvis det er tredje og fjerde gang, som vi også somme tider ser, men det er jo folketingsmedlemmernes frie ret at fremsætte deres forslag ikke bare én gang og heller ikke bare to gange, men også mange gange.

Når det drejer sig om det her lovforslag, så har vi jo en helt anden tilgang til det, for så tænker vi jo, at her er et lovforslag, som er helt anderledes end andre. Det er spændende, det er oplysende, man bliver klogere af at læse det.

Det er ikke sikkert, vi skal vedtage det, og vi skal i hvert fald ikke vedtage det, sådan som det ligger, så man sletter det hele, for vi ved ikke, hvad der sker, hvis vi vedtager det, som det ligger. Sådan har vi det i hvert fald.

Det, man kan sige om mange af de her bestemmelser, er, at i nogle tilfælde gælder bestemmelserne ikke mere, og så kan man sige, at det måske ikke betyder noget, men at det bare er lidt uordentligt, at man har nogle bestemmelser, som ikke gælder mere, og som ingen betydning har mere. I andre tilfælde, og det er måske mere

alvorligt, kan det være, de har en betydning, men vi ved det ikke rigtig.

Den konservative ordfører nævnte et par eksempler, og den konservative ordfører er på det område en langt større ekspert, end jeg er. Den konservative ordfører mente, at når der ikke var nogen, der brugte bestemmelsen, så kunne man gøre det. Men tænk nu, hvis der var nogen, der ville bruge den en dag, ville den så kunne bruges? Det er sådan set det, der er et mere spændende spørgsmål.

Jeg vil så hæfte mig ved en anden paragraf, som er nævnt her, nemlig § 12 – den synes jeg er lidt mere munter – i forbindelse med karnevalsarrangementer. Kan de pludselig blive forbudt på grund af en eller anden form for udklædning? Jeg tror det ikke, men jeg ved det ikke. Jeg ved, at man somme tider i morskab har været inde på, om man nu også må klæde sig sådan og sådan ud, fordi det kunne misforstås.

Så på den måde kan man sige, at dér, hvor vi har vanskeligheden, er, at vi i virkeligheden ikke ved, om de her bestemmelser har nogen betydning eller ej. Det er mere alvorligt end i de tilfælde, hvor vi kan sige: Den her bestemmelse gælder ikke, den har ingen betydning længere, fordi det statslån er optaget for lang tid siden. Det har så derimod en interesse ud fra en betragtning om, at vi gerne vil have orden i tingene.

Jeg synes, det er sådan lidt uordentligt, at man har nogle love og bestemmelser, der ikke gælder mere, og at det står, som om de gælder. Tænk nu, hvis der var nogen, der troede, de gjaldt. Der er da nogle af dem, der er nævnt her, som ingen betydning har i den forstand, at der ikke er nogen, der bliver generet af, at der er en lov om, at man kan optage statslån på et eller andet tidspunkt. Det sker der nok ikke noget ved.

Men dér, hvor problemet ligger, er nogle steder, hvor man kan spørge: Gælder disse bestemmelser stadig væk? Tænk, hvis det engang i en retssag pludselig viser sig, at man kan bruge dem, og det har man slet ikke tænkt på at man kunne. Men det betyder jo så også, at hvis man skal til at luge ud i dem, så skal man jo være sikker på, at hvis man fjerner § 9 eller 16 eller 28 eller 99, at man ikke laver noget uhensigtsmæssigt i den forbindelse.

Vi synes stadig væk, som vi gjorde for et år siden, hvor et næsten tilsvarende forslag var til behandling, at det er et interessant projekt. Det betyder ikke, at man absolut skal vedtage det, som det ligger, men vi synes egentlig, at det gi-

ver anledning til, at når man også i fremtiden – det forstår jeg også justitsministeren har taget til sig, så på den måde har hr. Kim Behnke taget sig spor – kigger efter, om der er grundlag for at ændre og fjerne nogle af de eksisterende love, når man laver en ny lov.

Vi synes, at det er rart, at der er orden i tingene, og derfor synes vi også, at det forslag, som ligger her, og som man opfordrer andre til at gå videre med, er et fornuftigt forslag, og vi kan i hvert fald med hensyn til hensigten i det støtte det. Det vil nok være for farligt at begynde at vedtage det. Jeg tror heller ikke, at det er forslagsstillernes mening, at man skulle vedtage det her lovforslag, som er fremsat. Alene af den grund er det et særligt forslag.

Men der er selvfølgelig al mulig grund til at rose hr. Kim Behnke, som i dag er uden for partierne, for, at han ud over sit politiske arbejde med at påvirke nogle bestemte politiske ting også bruger sit arbejde til at påvirke, således at man har en fornuftig lovgivning, så det er gennemskueligt for folk.

Svend Aage Fauverholdt (DF):

Da vores ordfører på området, hr. Peter Skaarup, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre følgende:

Dansk Folkeparti har med interesse læst forslaget fra hr. Kim Behnke m.fl. om lov om ophævelse af 100 love og retsforskrifter.

I Dansk Folkeparti er vi grundlæggende tilhængere af en lovsanering, således at vi får set på, om det i alle tilfælde er nødvendigt at have al den lovgivning, der i dag findes. For det er da klart, at når der i fremstillingen her bl.a. er en lov af 11. maj 1966 om anlæg af en broforbindelse over Sallingsund, så synes vi da godt nok, at det er rimeligt, at den lov udgår, da vi har kørt på den nu i 30 år.

Vi tror, at der ude i befolkningen er et stort ønske om, at vi, samtidig med at vi også sanerer i antallet af de love, som findes i dag, også undlader at fremkomme med så megen ny lovgivning og ikke mindst så megen ny indviklet lovgivning, som der hele tiden kommer fra regeringen i disse år. Så vi kan udmærket støtte intentionerne, som vi også tidligere har gjort, i det forslag, der er fremsat af hr. Kim Behnke m.fl.

Vi vil dog gøre opmærksom på, at der kan være gode grunde til, at visse af de love, der i dag findes, og som er nævnt i dette forslag, bør forblive, idet der kan være følgelovgivning, som

der vil blive problemer i forhold til, hvis man nedlægger den første lovgivning på området.

Vi skal derfor i Dansk Folkeparti tilsige en positiv udvalgsbehandling, og vi er positivt indstillet over for forslaget med visse forbehold.

Elisabeth Arnold (RV):

Det er jo så en fortsættelse af den føljeton, vi begyndte på sidste år, hvor Frihed 2000 leverede et imponerende stykke underholdningsarbejde ved at finde frem til mange gamle interessante og unyttige bestemmelser, og det kunne også være underholdende at dykke ned og fordybe sig i dette forslag, der ligger her.

Jeg kan tilslutte mig de betragtninger, der kom fra justitsministeren og fra adskillige af de andre ordførere om, at vi ikke er helt klar over, hvad der sker, hvis vi vedtager det, som er fremlagt. Der er sikkert nogle, der gerne vil gå i dybden med forslaget, men jeg vil gerne sige rent ud, at Det Radikale Venstre simpelt hen ikke har kræfter til at bruge meget tid på det her forslag. Vi er ikke ret mange medlemmer i Folketinget, og vi skal passe samtlige områder og ved ikke, hvor vi skal få tiden fra til det, men det kunne være underholdende og spændende.

En enkelt betragtning vil jeg dog komme med. Begrundelsen er, at mange af bestemmelserne er uden betydning. Men i stedet for at slette gamle bestemmelser uden betydning synes jeg hellere, vi skulle koncentrere os om at vedtage nogle, som havde betydning. Det tror jeg at borgerne i landet ville være bedre tjent med.

Det Radikale Venstre kan desværre ikke støtte forslaget.

Helge Bo Jensen (EL):

Enhedslisten er positivt indstillet over for det her forslag og også for de følgende.

Samfundet forudsætter, at borgerne kender lovene. Uvidenhed om loven er ingen undskyldning for lovovertrædelser, siger man. Også derfor bør det være sådan, at man kan bruge ord som enkelhed og mulighed for overblik i forbindelse med de love, der gælder, og det kan man altså ikke nu.

Det er heller ikke betryggende, som man kan læse i bemærkningerne til lovforslaget, at myndighederne ikke engang ved, hvad der er gældende lov. Det fremgår f.eks., at der i 34 tilfælde er uenighed mellem Retsinformation og Lovtiddende A om, hvad der stadig er gældende, og det synes vi er meget beklageligt, og det kan ikke andet end være med til at forvirre og gøre

det umuligt at få et ordentligt overblik over retstilstanden.

Endelig vil jeg så sige, at vi glæder os over, at Frihed 2000 bruger mange kræfter på det her projekt, og vi håber, at de vil fortsætte arbejdet fremover – for det første, fordi det er vigtigt, og for det andet, som sidegevinst kan man sige, så kommer der jo ikke flere reaktionære udspil fra den kant i mellemtiden, og det siger vi selvfølgelig tak for.

Jann Sjørnsen (KRF):

Vi er fra Kristeligt Folkepartis side som sådan positive over for det projekt, som vi nu ser frugterne af her i dag i forbindelse med behandlingen af lovforslaget om at ophæve en række love, som hr. Kim Behnke m.fl. finder juridisk irrelevante i dag, og det kunne man jo så godt sætte sig til at studere og vurdere på.

Jeg hæftede mig ved, at justitsministeren i sin besvarelse sagde, at man kunne nu ikke vide sig helt sikker på, at det ikke ville betyde noget at ophæve disse love, som der nu foreslås ophævet. Det er set før, at borgere har fundet ret i gamle og måske næsten glemte love.

Jeg har det som andre ordførere, at jeg sådan set synes, det i og for sig er vigtigere at sætte fokus på regelforenklning og afbureaukratisering i forhold til de love og regler, som er gældende allerede i dag. Det er i hvert fald den ambition, som vi fra Kristeligt Folkepartis side ønsker at lægge kræfter i her i Folketinget. Det udelukker selvfølgelig ikke, at andre kan prøve kræfter med at få ophævet gamle love, som det altså gælder for forslagsstillerne her i dag. Men vi er i hvert fald ikke til sinds at støtte lovforslaget, som det nu foreligger, idet vi altså må erkende, at vi faktisk ikke føler os sikre på, at det ikke kan få nogen utilsigtede virkninger, sådan som bl.a. justitsministeren også redegjorde for det indledningsvis.

Vi er for så vidt positive over for intentionerne bag forslaget, men vi kan altså ikke støtte det, som det foreligger her.

Den fg. formand (Gitte Seeberg):

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Kim Behnke.

Kim Behnke (UP):

Som flere har været inde på, er det her en delvis genfremsættelse. Vi nåede ikke at blive færdig med forslaget i sidste folketingsssamling, og det skyldes ikke manglende arbejdsindsats eller interesse i Folketingets Retsudvalg, men jo alene

den kendsgerning, at når et nyt folketingsår begynder, så bortfalder et forslag.

Justitsministeren og også fru Birthe Rønn Hornbech var inde på den lille skønsmæssige beregning, vi har lavet i bemærkningerne på første side, over, hvor lang tid det vil tage at gennemgå en række love. Fru Birthe Rønn Hornbech øste af sin erfaring fra den offentlige forvaltning og sagde, at det slet ikke kan lade sig gøre. Nu er det sådan, at de love, vi tænker på og nævner i den her forbindelse, alene er de gamle anlægslove, som juridisk må være relativt nemme at tage stilling til, når man sidder og bladrer og finder gamle bestemmelser om oprettelse af jernbanestrækninger, havne og andre offentlige anlæg. Hvis vi skal ned og kigge i Danske Lov og den slags bestemmelser, så kan jeg være enig med fru Birthe Rønn Hornbech i, at så er tidsforbruget noget større. Det skal jeg så til gengæld sige som en, der har en lille smule erfaring på området.

Justitsministeren vil hellere forenkle eksisterende love, og det arbejde kan jeg da kun ønske justitsministeren held og lykke med, for det er jo noget, der interesserer os alle sammen.

Ikke desto mindre er det jo sådan, at siden det her forslag blev fremsat første gang, har regeringen allerede fundet inspiration. Hr. Aage Frandsen var inde på dette lovforslags § 12, altså bestemmelserne om de gamle klædedragter og uniformer. Det forslag kommer vi til at stille et ændringsforslag om, for det har justitsministeren i den her samling i en anden sammenhæng stillet forslag om at ophæve. Så helt er det jo ikke gået forbi opmærksomheden i Justitsministeriet.

Sagen er nemlig den, at de bestemmelser i dag er reguleret i straffelovens § 132, så selv om man har lyst til at bære gamle uniformsklædedragter til f.eks. et karneval, som hr. Aage Frandsen var inde på, ja, så er der altså en grænse for det tidspunkt, hvori man måtte stille med aktuelle uniformer, som kan give folk det indtryk, at man f.eks. bærer en officersgrad i dag. Det må man stadig væk ikke, og det mener vi heller ikke man skal have lov til.

Lige præcis § 12 har justitsministeren allerede fundet interesse for, og vi har noteret os fire andre steder – de er ikke medtaget her i forslaget – hvor regeringen har fremsat forslag om at ophæve gamle bestemmelser.

Så var der tilsyneladende ingen af de ellers så vågne ordførere, der har opdaget, at moderne tekstbehandling er en god ting, men alligevel

har der indsneget sig en korrekturfejl heri. Det er sådan, at da det jo er en genfremsættelse, så bygger det i vid udstrækning på en række ændringer i forhold til sidste gang, og en af ændringerne er, at der er rykket i paragrafferne. Det er ikke dér, der er en fejl, men dér, hvor der er en fejl, er i begrundelserne, hvor der flere steder i forhold til de gamle statslån henvises til bemærkningerne til § 52. Jeg vil gerne have noteret, at det skal være bemærkningerne til § 46. Så der er altså selv hos os mulighed for at begå fejl, når man kigger i disse gamle regler.

Fru Sandy Brinck siger: Hvad skal det til for? Hvilken relevans har det for borgerne? Nu vil jeg give et eksempel på, at det ikke alene har relevans for borgerne, det burde også have haft relevans for regeringen. Statsministeren har den 18. april fremsat et lovforslag til ændring af lov om dronning Margrethe den Andens civilliste osv. I det lovforslag, L 223, som regeringen har fremsat i den her samling, er der f.eks. i § 5 en henvisning til, at en lov nr. 109 fra 1950 skal ophæves.

Når man kigger i Retsinformation, ser det ikke ud, som om den lov overhovedet eksisterer. Den findes, men den er ikke nævnt i Retsinformation. Et andet sted, i bemærkningerne til pkt. 9, henvises der til en gammel bestemmelse fra 7. januar 1862, men når man slår op i Retsinformation, forefindes den heller ikke dér. Der er altså to fuldstændig aktuelle eksempler fra den 18. april i år på, at der mangler det tilstrækkelige overblik. Regeringen fremsætter lovforslag, hvor der henvises til bestemmelser, som ikke findes i Retsinformation, og når regeringen kan gøre det, er mit spørgsmål til fru Sandy Brinck: Hvordan tror hun så, borgerne har det med at skulle finde ud af, hvad der egentlig er gældende lov i Danmark?

Efter min opfattelse bør det være fuldstændig sådan, som også hr. Helge Bo Jensen siger: Der skal være ét sted, hvor vi kan stole på, at når vi slår op dér, kan vi se, hvad der er gældende lov i Danmark. Det sted mangler vi.

Jeg kan henvise til ministeriernes svar på spørgsmål S 1849. Det tog et helt år at svare på det, både Justitsministeriet, Trafikministeriet og Finansministeriet havde været involveret, og konklusionen var, at der altså var nogle bestemmelser, som var gledet ud af Retsinformation på et eller andet tidspunkt. I besvarelsen af S 1566 fra sidste samling er der to steder, hvor man må erkende, at bestemmelserne heller ikke er korrekt oplyst i Retsinformation. Der er altså en

række eksempler på, at det værktøj, vi har, og som vi alle sammen gerne vil have som et fælles omdrejningspunkt, ikke er komplet.

I bemærkningerne til det forslag, vi behandler nu, lovforslag nr. L 175, kan man se, at § 9 fra det gamle forslag er gledet ud, fordi vi undervejs under udvalgsbehandlingen fandt ud af, at bestemmelserne om dødsbokriterielovgivning osv. havde man glemt at markere som værende historiske i Retsinformation. Det står på side 10 i bemærkningerne, og det er altså endnu et eksempel på, at det fælles grundlag, vi alle sammen gerne skulle have, og som eksempelvis kan være Retsinformation, desværre ikke er tilstrækkelig retvisende. Selv om justitsministeren har skrevet til de forskellige ministerier og har sagt, at nu må man tage sig sammen, er det altså fortsat muligt at finde helt aktuelle eksempler på, at Retsinformation ikke er retvisende.

Fru Birthe Rønn Hornbech vil gerne have, at vi i stedet kaster os over at få ophævet sådanne love, at der kommer flere frihedsrettigheder til borgerne. Vi deltager gerne i at holde den liberale fane højt, og vi påtager os gerne at medvirke til det, men det er bare ikke dette projekt. Det er et andet projekt.

Fru Birthe Rønn Hornbech synes også, at forslaget er fremsat på et sent tidspunkt. Hvis det var første gang, ville jeg være enig med fru Birthe Rønn Hornbech, men det er anden gang, forslaget bliver fremsat, og det vil sige, at fru Birthe Rønn Hornbech og resten af Retsudvalget havde hele sidste sommer til sammen med mig at stille spørgsmål i udvalget og lade Justitsministeriets embedsmænd svare. Sagen har været behandlet et helt år, og derfor synes jeg, det er acceptabelt at fremsætte lovforslaget den 28. februar.

Hr. Helge Adam Møller er faldet over nogle militære bestemmelser. Vi er enig med hr. Helge Adam Møller i, at vi tror ikke, de har nogen som helst praktisk retsvirkning i vore dage. Med hensyn til f.eks. § 4, som hr. Helge Adam Møller faldt over, kan man se i bemærkningerne på side 20, at med arveloven fra 1963 blev de fleste af dens bestemmelser sådan set ophævet, og det, der er tilbage, er der ikke længere brug for.

Hr. Aage Frandsen fra SF gjorde gældende: Hvis vi nu vedtager forslaget her, kan vi så være sikre på, hvad der sker? Ja, der ligger der jo altså en besvarelse fra justitsministeren, som hævder – og det er det, vi skal behandle under et senere punkt – at lige så snart vi er tilbage før 1870, kan vi være nogenlunde sikre på, at det, der står i

Retsinformation, er det, der har betydning. Selv om vi har fundet eksempler på, at det ikke nødvendigvis er sådan, er det trods alt Justitsministeriets vurdering. Når det gælder de nyere ting, har vi nemmere ved at overskue, også i vores egen erindring, om det er noget, vi roligt kan ophæve eller ej.

Jeg vil stadig mene, at når vi under udvalgsarbejdet når frem til snorene, bør det være muligt at få ophævet langt hovedparten af de punkter, der er nævnt i forslaget. Men er der fra hr. Aage Frandsens eller andres side ønske om, at enkelte eller måske flere af bestemmelserne udgår, deltager vi selvfølgelig gerne i arbejdet med at lave sådanne ændringsforslag.

En af ordførerne nævnte, at det kræver en lov for at ophæve en lov. Det er rigtigt, og det er også derfor, vi har valgt at samle så mange ting i ét lovforslag. Hvis vi ophævede dem enkeltvis med enkeltlove, ville antallet af love være det samme; men her er et tilfælde, hvor vi kan ophæve over 100 bestemmelser med én enkelt lovvedtagelse, og så er det dog muligt at få tyndet ganske gevaldigt ud i den danske lovjungle.

Vi glæder os til også i denne sommer at deltage i udvalgsarbejdet, og da justitsministeren antagelig ikke skal bruge denne sommer til at lave regler om grises adgang til mudderbad og sådan noget, håber vi, at embedsværket har tid til at være behjælpelig med at få det hele gennemarbejdet grundigt.

Jeg takker ordførerne for behandlingen.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Det, der får mig herop, er, at jeg synes, hr. Kim Behnke gengav mine ord lidt mere firkantet og krast, end jeg selv synes, jeg fremførte dem. Jeg sagde blot, at disse gamle bestemmelser ikke har nogen praktisk betydning i et moderne samfund, og det er faktisk noget, jeg har ladet mig inspirere til af hr. Kim Behnke selv. På side 12 i bemærkningerne står der:

»Forslaget vil ikke medføre noget markant opgør med det detailregulerede samfund.«, og lidt længere nede: »Mange af reglerne er gamle bestemmelser, som er uden praktisk betydning i det moderne samfund.«

Det var sådan set blot det, jeg også prøvede at sige med nogenlunde de samme ord.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Gitte Seeberg):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 182: Forslag til lov om ophævelse af forældede bestemmelser i Kong Christian den Femtes Danske Lovs 1. bog om retten og rettens personer. Af Kim Behnke (UP), Thorkild B. Fransgaard (UP) og Kirsten Jacobsen (UP). (Fremsat 15/3 2001).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Frank Jensen):

Forslaget om at ophæve de fleste af bestemmelserne i Danske Lovs 1. bog er for så vidt ikke nyt. Det indgik som en del af lovforslag nr. L 219, som blev fremsat i sidste folketingsamling, men ikke blev færdigbehandlet.

Jeg kan for så vidt godt sætte mig ind i tankegangen bag forslaget, for mange af de bestemmelser i Danske Lov, der foreslås ophævet, fremstår unægtelig som helt forældede i forhold til vores nuværende lovgivning. Men allerede under førstebehandlingen af lovforslag nr. L 219, og i forbindelse med besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål til lovforslaget, gav jeg udtryk for, at det må være en forudsætning for at ophæve bestemmelser i Danske Lov, at der forinden foretages en grundig undersøgelse af, om bestemmelserne i loven fortsat må antages at være gældende.

Jeg gav også udtryk for, at en undersøgelse af bestemmelserne i Danske Lov vil være af så omfattende og tidskrævende karakter, at en sådan undersøgelse først bør iværksættes efter grundige overvejelser. Men forslagsstillerne mener åbenbart, at der er et stærkt og presserende behov for at få ophævet disse regler, og det har jeg umiddelbart meget svært ved at forstå.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at det har været et stort og besværligt arbejde for forslagsstillerne at finde frem til bestemmelser, der har ophævet dele af Danske Lov, og forslagsstillerne erkender, at de kan have overset, at nogle af de bestemmelser, der foreslås ophævet, eventuelt allerede tidligere er blevet udtrykkeligt ophævet. Det glæder mig, at også forslagsstillerne nu omsider erkender, at det er et stort og meget tidskrævende arbejde at undersøge disse forhold, og spørgsmålet er, om anstrengelserne i tilstrækkelig grad har båret frugt. Jeg har i hvert fald bemærket, at der for nogle bestemmelses vedkommende, også efter forslagsstillerens undersøgelse, stadig hersker usikkerhed om, hvorvidt de pågældende bestemmelser fortsat må anses for gældende.

For den del bestemmelses vedkommende fremgår det dog af bemærkningerne til lovforslaget, at disse bestemmelser må anses for bortfaldet som følge af senere vedtagne love. Jeg vil i den forbindelse gerne fremhæve, at hvis en lovbestemmelse må anses for bortfaldet, f.eks. som følge af udstedelse af nye regler, er der ikke grund til efterfølgende at ophæve bestemmelsen. En sådan formel ophævelse er både overflødig og uhensigtsmæssig, som jeg også var inde på under behandlingen af det tidligere lovforslag.

Jeg mener derfor ikke, at disse bestemmelser bør ophæves, og jeg mener heller ikke, at man uden videre bør ophæve bestemmelser, der måske er ophævet tidligere. Også i disse tilfælde vil ophævelse være overflødig og uhensigtsmæssig, og ophævelsen vil i konkrete retstvister kunne give anledning til usikkerhed med hensyn til, hvad der var gældende ret forud for den formelle ophævelse af loven.

Jeg er helt opmærksom på, at forslagsstillerne har lagt et stort arbejde i undersøgelsen af de forskellige bestemmelser i Danske Lov; men sammenfattende må jeg sige, at det er min klare opfattelse, at disse undersøgelser ikke i tilstrækkeligt omfang har klarlagt, i hvilket omfang bestemmelserne i Danske Lovs 1. bog kan eller bør ophæves. Ophævelsen af mange af de omhandlede bestemmelser i Danske Lov vil være overflødig og uhensigtsmæssig og kan som sagt i værste fald give anledning til en retsusikkerhed, og det er jeg sikker på bestemt ikke har været til sigtet fra forslagsstillerens side.

Regeringen kan som sagt heller ikke støtte dette lovforslag.